

חזון הימאות הישראלית: החברה בוואדון. הכסף בשווייץ.

הדגל מפנמה והימאים מאיי פיג'י

דגל וכסף

הדגל אינו פיסת־כר. הוא מסמך הרבה דברים. לא רק ערכים לאומיים מופשטים, אלא גם ערכים כדלקיים ברורים.

מקימי צי־הסוחר ותלוציו הרבו לחשוב על הערך הלאומי. הם רצו שהצג הישראלי יביא, בין השאר, את הדגל הלאומי אל נמלים רחוקים ויוכיח לגויים כי עם ישראל חי וקיים, גם בכל האוקיינוסים.

אך יש דגל גם משמעות מעשית יותר. הדגל קובע ריבונות. אונייה המניפה את דגל ישראל היא שטח ישראלי. היא חלק צפ של מדינת־ישראל. היא ישראלית יותר משארם אד־שייך או שילה או ימית.

אונייה המניפה דגל של פנמה היא חלק מן הטריטוריה של פנמה, ולא חשוב אם היא שייכת לחברה ישראלית או ואדוצית.

מי שמעביר אונייה מדגל ישראל לדגל פנמה, מקטין את השטח של מדינת־ישראל. הוא מוציא את האוניה מתחום החוק הישראלי. הוא משחרר אותה, בין השאר, מחוקי־העבודה של מדינת־ישראל, שהושגו במאבק של דורות של עובדים.

זוהי, כמובן, הכוונה העיקרית.

ברמה כי פרשה זו מלמדת על זקיפות־הקומה הלאומית של הימאית הקיים יותר מאלף נאומים מרטיטים של מנחם בגין.

אחד ממתכנני המיבצע של הורדת הדגל הוא אדמיראל בחיל־הים, האלוף (מיל), שלמה אראל.

כאשר פיקד על חיל־הים, בוודאי הטיף אראל פעמים רבות לאנשיו שעליהם להיות מוכנים למות למען הדגל. בוודאי הצביע על פיסת־הבר המתנופפת ברוח ואמר שעליהם להתגאות בדגלם הלאומי.

דמות למען הדגל? בהחלט!

החפסיד כמה לירות למען הדגל? בהחלט לא!

לשפור דם תחת דגל ישראל ולהרוויח כסף תחת דגל פנמה — אכן, השקפת־עולם פריבטית.

בעיתות מלחמה ממלא צי־הסוחר תפקיד מיוחדותיו חיוני. בכל העולם, וגם בישראל, מעמדו של מרח באוניית־סוחר בימי מלחמה כמעמדו של חייל קרבי. פיזוק הצוות הישראלי מן האוניות הישראליות, והחלפתן בצוות סיני—פיזיפיני—הוטנטיטי, הם תקדים מעניין.

הדמיון הפרוע יכול לתאר לעצמו גם את העסקתם של שכירי־חרב במלחמה ביבשה. אם ימשיכו תנאי השרות של קציני־הקבע בצה"ל לעלות, אולי יהיה זה יותר זול לאייש את המטוסים של חיל־האוויר, את הספינות של חיל־הים ואת הטאנקים של חיל־השיריון בכלבי־מילי־המה שכירים מרחבי העולם?

פני 26 שנים עמד שבווען זה בראש התמיכה הציבורית במרד הימאים הגדול.

או התגייסו אנשי המצפון והגאווה הלאומית — יצחק שדה, נתן אלתרמן ורבים אחרים — להגנת הימאים. גם אז היה ברור כי השביתה באה בעיקבות פרובוקציה של חברות־הספנות וההסתדרות, שביקשו לשובור את צי־בור הימאים. הכוונה היתה לגרש מן האוניות את הימאים הלוחמים, מהם רבים שהיו מראשוני הפלוגה הימית של הפלמ"ח. במקומם הוזמנו מפירי־שביתה מפסולת שכונות־העוני של קפריסין ויוון.

הקנוניה היתה הצליחה מעל לכל המשוער. ציבור הימאים לא החלים ממכה זו עד היום. עמדה־השדרה שלו נשבר. חלאת מפירי־השביתה, הזרים והמקומיים, נשארה באוניות.

(הרס המוראל של ציבור הימאים, שהיה חדר עד אז גאווה מיקצועית ולאומית, בא לידי גילוי בימים אלה, בהתנהגותם העגומה של כמה מראשי המרד הגדול של אז, הפועלים נגד המורדים של היום.)

עתה ביקש מי שביקש להשלים את המלאכה, לסלק את הימאים הישראליים מן האוניות, שגם הן תחלנה מלהיות ישראליות.

אכן, סמך של זקיפות־קומה לאומית: הכי רתיאוניות ישראלית הרשומה בוואדון, המחי זיקה את כספה בשווייץ, המניפה דגל פנמה והמעסיקה באוניותיה ימאים מאיי פיג'י.

תנועת־החרות לא געשה. גאולה כהן ומשה שמיר, קבלני הלאומיות הצרופה, לא פרצו בזעקות היסטוריות. ארץ־ישראל השלמה, כך מסתבר, קיימת רק על היבשה.

ביום — יוק. גם העיתונות הלאומנית, ובראשה שני הצהרונים, המוכנים לקפוץ בראש כל הסתערות לאומית ולגדוע כל יד דונית המבקשת לפגוע בקודשי האומה, לא ראתה כל פסול בדברי שר־האוצר. איש מהם לא נזעק אל

נלסון בקופנהאגן: איזה דגל?

הדגל, להיפך, השר זכה בשבחים על שגילה "יד חזקה" ו"רוח תקיפה". נגד מי? נגד הדגל הלאומי. מוזר, מוזר.

ב־2 באפריל 1801 נערך קרב ימי גדול מול קופנהאגן. במהלך הקרב הורה מפקד השייטת הבריטית לפקודו, תת־אדמיראל הוראשו נלסון, להיסוג. הדבר געשה באמצעות דגל־האיות מס' 39, שפירושו: "הפסק את הקרב!" כאשר קציני־הקשר העיר את תשומת־ליבו של נלסון לכך, הרים נלסון שתום־העין את המשקפת. הצ' מידה אל עינו העיוורת והכריז: "אינני רואה את הדגל!" ממשלת הויקפה הלאומית מתנהגת בהתאם לתקריט מפורסמת זו. יש לה עין לאומנית בוהקת, הרואה כל מילה אנטי־שמית ככתבי־עת מצרי. אך העין השנייה שלה עיוורת. היא מכוסה ברטייה ירוקה. בצורת שטר של דולאר. רגל? איזה דגל?

הדגל אינו פיסת־כר. אמר בנימין זאב הרצל, וניגש להמצא דגל בעל שיבעת כוכבי־זהב, כמיספר השעות ביום־העבודה שהוא חלם עליו. דיגלו לא נתקבל, ובמקומו נבחר דגל לאומי דמוי־טלית. אך הדגל של הרצל נשאר מתנופף דווקא על הים. זהו דגל צי־הסוחר הישראלי.

פרוולטריון אין מולדת, אמר קארל מארקס. הוא לא ידע על מה הוא מדבר. פרוולטריון יש מולדת. ועוד איך!

אין דמגוג לאומני בעולם שלא זכה בתמיכתו הנלהבת של הפרולטריון המקומי. מנחם בגין הגיע לשילי־טון על גב הפרולטריון הישראלי. תנועת־החרות היא המיפלגה הפרולטרית האמיתית היחידה במדינה.

לעומת זאת יש שיכבה שבאמת אין לה מולדת. השיכבה של אליה־הון. **לכסף אין מולדת. אין גבול. אין דרכון. אין דגל.**

זה הוכח בשתי מלחמת־העולם, שבהן סיפקו יצרני הנשק הגדולים את תוצרתם לשני הצדדים בעת ובעונה אחת. זה מוכח עלידי, "החברות הרב־לאומיות" הגדולות, המשתלטות עתה על משק העולם. זה מוכח עלידי החברות האמריקאיות, המוכנות למכור מטוסים מאותו הדגם לישראל, למצריים ולסעודיה, בתקווה שבמיל־חמה הבאה הם יפילו זה את זה, וכך ייווצר ביקוש חדש. **כימים האחרונים, בשיא שכיתת־הימאים, זה הוכח בישראל.**

כי ההתיקשות דיווחו כי שר־האוצר של הליכוד, שימחה ארליך, הודיע בגאווה כי בעיקר בות שביתת־הימאים תימכרנה כל אוניות החברה הלאומית צים. במקומו תבואנה אוניות המניפות דגל זר. **פלומר: הדגל הלאומי יורד מן התורן של צי־הסוחר הישראלי, ובמקומו יונף דגל זר — אולי של פנמה, אולי של ליבריה.**

מה שנקרא בסלאנג המיקצועי, "דגל נוחיות" — דגל חסר־לאומיות לאוניות חסרות־מולדת.

לא היתה זאת הודעה מפתיעה. העולם הזה (2109) כבר גילה, בשבוע האחרון, כי שביתת־הימאים הגדולה פרצה כתוצאה מפרובוקציה מכוונת מצד חברות־הספנות, שפעלו עלפי תוכנית ארוכת־טווח ערוכה־מראש. החברות קשרו ביניהן קשר להעביר את כל צי־הסוחר הישראלי לבעלות פיקטיבית זרה, ולהניף עליו דגלים זרים, כדי להיפטר מן הצורך להעסיק ימאים ישראלים ולשלם להם משכורות ישראליות.

העולם מלא עובדי־ים רעבים המוכנים לעיבוד כעבדים, תמורת שכר נמוך, כדי להימלט מארצות מוכות־עוני. פיזיפינים, אפריקאים מארצות רבות, סינים, ערבים. אין צורך לשלם להם לפי דרגת־שכר מוכרת, ולהעניק להם את התנאים הסוציאליים הקבועים בחוק הישראלי.

מי ששמע את הגימגומים הנבוכים של דוברי חב־רות־הספנות, שהופיעו בכלי־התיקשות, ידע כי הגילוי של העולם הזה היה אמת. היה ברור כי החברות אינן אינן רוצות לסיים את השביתה, שאין הן רוצות להתפשר. כשנדרשו לפרט מהו השכר המוצע עליהן, סירבו להשיב והפליגו בים של מליצות כוללניות על "תקנים", "מישמת", "הסיס לעתיד" וכיוצא־באלה פיתפיות ביצים. בית־הדין לעבודה, שאינו רגיל לפנק עובדים, הבין את המצב ותמך בימאים. החברות רצו שהשביתה תימשך, עד ש"תימכר" הספינה האחרונה לדגל זר.

מי שפיקפק בגילויים אלה, נאלץ עתה להכיר בנכונותם. **כי הנה באה השבוע ההצהרה המפורשת מפני שר־האוצר של מדינת־ישראל, כי מטרת הממשלה והחברת הספנות הלאומית היא ל"חסך את הדגל הישראלי והמתנופף מעד לצי־הסוחר."**

אנשים נאיביים יכלו לחשוב כי הנה הגדיש שימחה ארליך את הסאה.

אחרי הכל, זוהי ממשלה של הליכוד. אין זו רק ממשלה לאומית, אלא סופר־לאומנית. זוהי ממשלה המוכנה להביא על המדינה מלחמה לדורות, רק כדי לקיים כמה ישובים ערבים בפיתחת־ריפה. זוהי ממשלה המפסיקה משאומים חיוני להגן על "הכבוד היהודי". אפשר היה לחשוב שמנחם בגין יקפוץ מעורו בקראו את הודעת שר־האוצר שלו. למכור את הדגל תמורת כסף? לחסל את הכבוד היהודי כדי לחסוך כמה פרויטות? להעדיף, כמו שילוק, את ליטרת־הבשר של הריוותים על פני הגאווה הלאומית?

והנה: שתתיקה מוזרה. מר בגין, שאף פעם לא סובל ממוחסר כמילדים, מילא את פיו מים.